

MAJANDUSAASTA ARUANNE

aruandeaasta algus: 01.01.2018

aruandeaasta lõpp: 31.12.2018

nimi: Eesti Kaitsetööstuse Liit

registrikood: 80282573

tänavatänu nimi, Lõõtsa tn 6
maja ja korteri number:

linn: Tallinn

maakond: Harju maakond

postisihthumber: 11415

telefon: +372 56483446

e-posti aadress: info@defence.ee

veebilehe aadress: www.defence.ee

Sisukord

Tegevusaruanne	3
Raamatupidamise aastaaruanne	16
Bilanss	16
Tulemiaruanne	17
Rahavoogude aruanne	18
Netovara muutuste aruanne	19
Raamatupidamise aastaaruande lisad	20
Lisa 1 Arvestuspõhimõtted	20
Lisa 2 Raha	22
Lisa 3 Nõuded ja ettemaksed	22
Lisa 4 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad	23
Lisa 5 Materiaalsed põhivarad	24
Lisa 6 Immateriaalsed põhivarad	25
Lisa 7 Võlad ja ettemaksed	26
Lisa 8 Eraldised	26
Lisa 9 Tingimuslikud kohustised ja varad	27
Lisa 10 Liikmetelt saadud tasud	27
Lisa 11 Sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused	28
Lisa 12 Mitmesugused tegevuskulud	29
Lisa 13 Tööjõukulud	29
Lisa 14 Muud kulud	29
Lisa 15 Seotud osapooled	30
Lisa 16 Ettevõtlusest saadud tulud ja kulud	31
Lisa 17 Teenuste vahendamine liikmetele	31
Lisa 18 Tulude ja kulude jagunemine sihtfinantseerimisele	31
Lisa 19 Aruandekuupäevajärgsed sündmused	32
Aruande allkirjad	33
Vandeauditori aruanne	34

EESTI KAITSETÖÖSTUSE LIIT

Eesti Kaitsetööstuse Liit (edaspidi EKTL) on asutatud 2009. aastal 32 ettevõtte poolt ning 2018. aasta lõpu seisuga ühendab liikmetena ca 105 ettevõtet majanduse erinevatest sektoritest.

Eesti Kaitsetööstuse Liidu (EKTL) eesmärgiks on arendada Eesti kaitsetööstust ning kasvatada kaitsetööstuse toodangu eksporti. EKTL-i põhikirjaliseks eesmärgiks on Eesti kaitsetööstuse alaste võimekuste koondamine ja arendamine.

EKTLi põhitegevusteks on:

1. Liikmete huvide esindamine, kaitsmine ja uute võimaluste loomine suhetes kaitsetööstuse toodangu tarbijate, arendajate ja tootjatega nii Eestis kui rahvusvaheliselt.
2. Koostöö arendamine EKTLi eesmärkide saavutamiseks Eesti ja rahvusvaheliste organisatsioonidega.
3. EKTLi tegevusvaldkonda puudutava informatsiooni kogumine, levitamine ja vahendamine oma liikmetele ja avalikkusele.
4. EKTL võib vastavalt seadusele välja anda stipendiume ning tegeleda koolitustegevusega.
5. Muu liikmetele vajalik või kasulik tegevus, mis on kooskõlas käesolevas põhikirjas nimetatud EKTLi eesmärgiga.

EKTL-i liikmete peamisteks tegevusvaldkondadeks on:

- Imitaatorid ja väljaõppesüsteemid
- Isiku- ja riidevarustus
- Kaitseotstarbelised infotehnoloogia-, elektroonika-, juhtimis- ja sidesüsteemid
- Küberkaitselahendused
- Laevaehitus, remont ja hooldus
- Lasersüsteemid
- Meditsiinivarustus
- Militaarsõidukite elutsüklihooldus
- Piirikaitstesüsteemid
- Pioneeri- ja insenerilahendused
- Relvad, lõhkeaine ja laskemoon, relvade tarvikud
- Robootika (mehitamata õhusõidukid, mehitamata maismaasõidukid)

Laiapindse riigikaitse eesmärkide saavutamise raames on EKTL sõlminud koostöömemorandumid Kaitseministeeriumi, Kaitseväge, Kaitseleidu, Siseministeeriumi, Kaitseressursside Ametiga ning rahvusvaheliselt ka Poola,

Prantsusmaa, Saksamaa, Suurbritannia, Soome, Läti, Leedu ja USA kaitse- või küberjulgeoleku valdkonnas tegutsevate erialaliitudega.

EKTL osaleb Eesti riigi esindajana NATO tööstusalases nõustamise töögrupis NATO Industrial Advisory Group (edaspidi NIAG) ning Euroopa Kaitseagentuuris (European Defence Agency – edaspidi EDA), täiendavalt on EKTL peamine kontaktpunkt Kaitsetööstuse Liitude Assotsiatsioonile Euroopas (Aerospace and Defence Industries Association of Europe – ASD).

Kaitse- ja julgeolekutööstuse klaster (KTK)

Alates 2012. aasta algusest pakub EKTL täiendavat teenust ambitsioonikatele kaitse- ja julgeolekuvaldkonnaga seotud ettevõtetele klatri (KTK) näol.

Klaster on rahvusvahelist tunnustatud valdkondlik platvorm ning äriarenduse ja ekspordi võrgustik. Klatri missiooniks on aidata kaasa Eesti kaitse- ja julgeolekutööstuse innovaatiliste toodete ja teenuste rahvusvahelise konkurentsivõime kasvule, olles usaldusväärne partner äriarenduses, ühisturundustegevustes ja rahvusvahelistumises.

KTK tegevusi rahastatati 2018. aasata juunini, läbi Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse (edaspidi EAS) Euroopa Regionaalarengu Fondi vahenditest.

KTK peamised tegevused on:

- Teenuse- ja tootearendus;
- Ärimissioonide ning B2B-kohtumiste korraldamine, sh rahvusvahelistumine (rahvusvahelised koostööprojektid);
- Õppereiside ja visiitide korraldamine, konverentsidel osalemine;
- Valdkondlike uuringute ja analüüside teostamine;
- Valdkonna turunduse ja kommunikatsioonitegevuste korraldamine, sh valdkonna ühisturundus nii Eestis kui rahvusvahelistel turgudel;
- Messidel osalemine;
- Koostööseminaride, töötubade ja teabepäevade korraldamine;
- Muud turundust ja eksporti toetavad tegevused.

STRATEEGILISED EESMÄRGID

Valdkondlikud eesmärgid aastaks 2020:

- On toimunud vähemalt viie märkimisväärse Eesti kaitsetööstuse innovaatilise toote müügitehingud eksporditurul;
- Igal aastal arendatakse välja vähemalt üks uus toode või teenus, mis toetab RKAK elluviimist;
- Aastaks 2020 on Eestisse investeerinud ja ennast kinnistanud vähemalt neli rahvusvaheliselt tuntud kaitsetööstusettevõtet;
- Eesti kaitse- ja julgeolekutööstuse ettevõtted osalevad aktiivselt, kas üksi või koos rahvusvaheliste partneritega, rahvusvahelistes projektides ja hangetes;
- Eesti kaitsetööstus pakub kaitseväele professionaalset tuge elutsükli hoolduses nii seadmete, tarkvara, sõidukite ja muu varustuse osas;
- Eesti kaitsetööstus kindlustab riigi jaoks strateegilisi ressursse ning toetab uute võimekuste kasutusele võttu.

Kaitsetööstuse ambitsioon aastaks 2023:

- Eesti kaitsetööstus tööstusvõimena Eesti riigikaitse süsteemi integreeritud osa;
- Eesti kaitsetööstus Eesti majanduses nähtav majandusharu, millel on SKP-le tuntav mõju;
- Eesti kaitsetööstus on tugev eksportöör ning aitab parandada Eesti väliskaubandusbilanssi;
- Eesti kaitsetööstus targa tehnoloogia valdkondades Eestis ja rahvusvaheliselt tunnustatud ja aktsepteeritud tarnija ning partner;
- Eesti kaitsetööstus on uutele tulijatele atraktiivne majandusharu. Eesti kaitsetööstust teatakse kui ühte Eesti edulugu;
- Eesti kaitsetööstus aktiivne ja reaalse mõjuga osaline Euroopa Liidu ning NATO kaitse- ja julgeolekutööstuse poliitikakujundamises, protsessides, koostööprojektides ja konsortsiumides;
- EKTL kõiki Eestis tegutsevaid olulisi kaitse- ja julgeolekutööstuses tegutsevaid ettevõtteid koondav organisatsioon, mis suudab juhtida valdkondlikku ühistegevust ning klasterdumist, kaasates lisaks ettevõtetele sektori arendamisele ka riigi ja kohaliku omavalitsuste institutsioone, finantsasutusi ning teadus- ja arendusasutusi;
- EKTL selgitanud välja oma huvid kosmosevaldkonnaga seoses, millega niiekhnaa on kokkupuuteid.

Kaitsetööstuse eesmärgid 2023:

- EKTL-i põhieesmärk on iga-aastaselt suurendada konkurentsivõimelist Eesti kaitsetööstussektorit müügitulu ja eksporditulu osas, samuti uute toodete ja teenuste turuletoomise osas. Müügitulu ja eksporditulu on eesmärgiks enam kui kahekordistada aastaks 2023 – vastavalt 150 miljoni ja 50 miljoni euronile aastas.
- Rahvusvahelisel areenil on eesmärgiks osaleda igal aastal vähemalt 4 ettevõttega EL või NATO koostööprogrammides või -projektides (sh EDA ja NATO tööühmades, partnerina konsortsiumides, allhankijana rahvusvahelistes projektides).

- Organisatsioonina on saavutada klatri hindamine ECEI (*European Cluster Excellence Initiative*) hõbetaseme vääriliseks aastaks 2021 ning kuldtaseme vääriliseks aastaks 2023.
- EKTL võtab rohkem enda kanda seni riigi poolt täidetavaid ülesandeid koos vastava ressursiga ning aastaks 2023 viiakse minimaalselt läbi vajalikud analüüsid ja uuringud, mis annaksid rohkem selgust, mis laadi ülesanded on riigi poolt üle antavad.
- Kaitsetööstus on riigikaitse ja sisejulgeolekuga seotud seadusandlikes aktides (sh Riigikaitseseadus) ning valdkondlikes riiklikes arengudokumentides (sh Riigikaitse arengukava) integreeritud selge rolliga osaline võimearenduses, kes tagab riigi jaoks tööstuslikku võimet kriisi- ja sõjaajal ning pakub erinevat laadi tööstuslikku tuge jõustruktuuridele rahuajal läbi kogu varustuse või teenuse elutsükli (sh võimearendusega seotud kaitsealane teadus- ja arendustegevus, varustuse testimine, varustuse tootmine ning teenuste pakkumine, süsteemide integratsioon, haldus, remont- ja hooldus, hävitamine ja mahakandmine).

EKTL-I 2018. AASTA TEGEVUSARUANNE

Jaauar

- EKTL strateegia 2018-2023 kinnitamine. Strateegia kohaselt on EKTL-i põhieesmärk iga-aastaselt suurendada konkurentsivõimelist Eesti kaitsetööstussektorit müügitulu ja eksporditulu osas, samuti uute toodete ja teenuste turuletoomise osas. Müügitulu ja eksporditulu osas on eesmärgiks aastaks 2023 mahte praegusest enam kui kahekordistada – vastavalt 150 miljoni ja 50 miljoni euronile aastas.
- 16. jaauaril osales EKTL Riigikogus välismajanduse ja äridiplomaatia arutelul. Kohtumisel tutvustati MKM poolt koostatud äridiplomaatia strateegiat ning edasisi tegevusi.
- 23. jaauaril kirjutasid EKTL ja Tallinna Tehnikaülikool Prantsusmaal FIC 2018 küberjulgeolekumessi raames alla koostöökokkuleppe Prantsuse küberkaitse kompetentsikeskusega, mille osalisteks on Prantsusmaa relvajõudude küberväejuhatuse, Bretoonimaa regioonivalitsus ning mitmed Prantsusmaa ülikoolid ja ettevõtted. Koostöölepinguga luuakse tihedam infovahetus Prantsusmaa ja Eesti vahel, aktiveeritakse tudengite vahetust ning edendatakse küberjulgeolekuga tegelevate ettevõtete omavahelist koostööd ning vastastikku turgudele pääsemist.

Veebruar

- Kaitseminister täna Anu Eslast silmapaistva tegevuse eest Eesti kaitsetööstuse rahvusvaheliste suhete arendamisel ning andis üle Kaitseministeeriumi hõberinnamärgi.
- 1. veebruaril toimus EL alalise kaitsekoostöö (PESCO) ning Euroopa Kaitsefondist (EDF) seminar. Kaitseministeeriumi esindajad Kusti Salm ja Thomas Mell andsid ettevõtetele põhjaliku ülevaate, kuhu Euroopa Liidus ollakse tänaseks jõutud PESCO ja EDF-i ettevalmistamisel ning millised on Eesti, sh Eesti kaitsetööstuse võimalused selles.
- 13. veebruaril külastas EKTL-i Euroopa Parlamendi julgeoleku- ja kaitsekomisjoni (SEDE) delegatsioon. Delegatsiooni juhtis SEDE eesistuja Anna Elżbieta Fotyga (ECR/Poola). Delegatsioonis osalesid veel SEDE liikmed Michael Gahler (EPP/Saksamaa) ja Doru-Claudian Frunzulică (S&D/Rumeenia).
- 15. veebruaril kohtus EKTL Riigikogu riigikaitsekomisjoniga. EKTL-i liikmed andsid ülevaate viimase aasta arengutest Eesti kaitsetööstuses ning koos arutati peatselt Riigikogu menetlusse tuleva relvaseaduse muudatuste paketi üle.
- 16. veebruaril toimus strateegilise kauba seminar. Räägiti, kuidas toimub strateegilise kauba puhul piiriületusprotsess ning vajalike lubade taotlemine — erinevalt nõ tavakaubast, on kaitsetööstuse toodete piiriületus tunduvalt rangemate reeglitega. Ettekannetega astusid üles Eneli Saabas (Kaitseministeerium), Mait Martinson ja Marika Kundla (Välisministeerium).
- Eesti kaitsetööstus osales EAS-i toel Eesti standiga Abu Dhabi toimunud messil UMEX 2018, mis keskendus mehitamata süsteemidele. Eestist olid väljas neli ettevõtet: Defendec, Eli, Milrem ja Threod Systems. UMEX-il osales ka kaitseväge juhataja kindral Riho Terras, kes aitas läbi mitmete

kohtumiste Eesti ettevõtetel jõuda lähemale välisklientidele. Eesti boksi külastasid teiste seas Araabia Ühendemiraatide asepeaminister, kaitseminister ning maaväe ülem.

- EKTL uuendas 2009. aastal sõlmitud koostöölepingut Siseministeeriumiga, mis võimaldab Siseministeeriumi valitsemisala esindajatel edaspidi toetada Eesti kaitsetööstuse eksporti, tutvustades oma tegevusvaldkonnas kasutusel olevaid kaitsetööstuse tooteid ja tehnilisi lahendusi. Esimesed praktilised näited sellisest koostööst on juba ka olemas, kui Siseministeeriumi valitsemisala esindajad on aidanud Eesti kaitsetööstusettevõtteid Ukrainas.

Märts

- 8. märtsil külastas Eesti relvastusdirektor Kusti Salm Saksamaad, mille raames korraldas EKTL kõrgetasemelise kaitsetööstusseminari Berliinis, kus osalesid ettevõtted mõlemast riigist.
- 20. märtsil loodi Riigikogus kaitsetööstuse toetusrühm, millega liitus 36 Riigikogu liiget kõikidest Riigikogus esindatud erakondadest. Toetusrühma esimeheks valiti endine kaitseminister Margus Tsahkna ning aseesimeheks samuti endine kaitseminister ning tänane riigikaitsekomisjoni esimees Hannes Hanso. Selle puhul toimus 21. märtsil ka pikem ja põhjalikum arutelu vastloodud toetusrühma liikmetega kaitsetööstuse teemadel. Põhjalikumalt käsitleti relvaseadust, finantseerimisteemasid ning hankepoliitikat. Lisaks sellele korraldas EKTL väikese näituse Riigikogu fuajees, kus oli väljas 13 EKTL-i ettevõtet oma toodetega.
- 27. märtsil korraldas Kaitseministeerium EKTL-i toel rahvusvahelise konverentsi teemal *"The Future of EDIDP"*. Selle raames esitleti kaitsevaldkonna arendusprojekte kogu Euroopast.

Aprill

- 17. aprillil korraldas EKTL Kaitseväe juhataja teabepäevade raames kaitsetööstuse näituse, kus osales 32 EKTL-i liiget, mis on ligi kolmandik liidu liikmete arvust. Näitus oli esimene taoline, kus kohtusid kaitseväe sadakond juhti ning Eesti kaitsetööstus. See oli läbi aegade üks suuremaid kaitsetööstusnäitusi, mis taasiseseisvunud Eestis on korraldatud.
- 25-26. aprill külastas Eestist Norra delegatsioon, mille raames korraldati seminar sh B2B kohtumised Eesti ja Norra ettevõtete vahel.

Mai

- Mais külastasid EKTL-i Araabia Ühendemiraatide majandusminister, Liibüa asekaitseminister ja Moldova kaitseminister. Lisaks käisid külas ka Araabia Ühendemiraatide Signaalluureagentuuri esindajad ning toimus kohtumine USA Department of Homeland Security (DHS) CIO-ga.
- 8. mail toimus kohtumine Euroopa Investeeringispanga (EIB) esindajatega, kes tutvustasid EIB toimimispõhimõtteid ning nende poliitikaid. EIB esindajad rääkisid ka konkreetsetest projektidest, mis on olnud edukad kaitse- ja IT-turvalisuse valdkonnas.
- 9. mail oli EKTLi liikmetel võimalus jälgida õppuse Siil 2018 raames pioneeriüksuse tööd lahinguväljal. Külastuse ajal sai vaadeldi pontoonsilla

lahtivõtmist ning selle osade manööverdamist jõel, aga ka suurtüki laskepesade ehitamist ning tutvuti pioneeriüksuse juhtimiskeskuse tööga.

- 22. mail toimus EKTLis tarneahelate teemaline koosolek. Andri Haran tutvustas Milrem Robotics'i lähenemist tarneahelatele, käies läbi kõik etapid projekteerimisest ning komponentide hankimisest kuni valmistoote kliendini toimetamiseni, juhtides tähelepanu ka võimalikele karidele ning probleemidele, millega kokku võib puutuda.

Juuni

- 1. juunil külastas Eestit NIAG-i (*NATO Industrial Advisory Group*) delegatsioon. NIAG on NATO peamine alaline tööformaad kaitsetööstust puudutavates küsimustes, kus on esindatud kõik NATO liikmesriigid (sh Eesti) ning kuhu aeg-ajalt kaasatakse ka NATO partnerriike nagu Soome, Rootsi või Ukraina. NIAG-il olid Eestis kohtumised kaitseministri, kaitseväe juhataja, relvastusdirektori ja ka EKTL-iga. Eesti tööstuse esindaja NIAG-is on Anu Eslas.
- EKTL-i üldkoosolek kogunes 06. juunil. Lisaks tavapärasele aruannete kuulamisele ja kinnitamisele valis üldkoosolek ka kolm uut nõukogu liiget. Valituks osutusid Villiko Nurmoja, Heino Piirsalu ja Taavi Veskimägi. EKTL-i nõukogu täiskooosseis on seega järgmine: Villiko Nurmoja, Heino Piirsalu, Ants Põldsam, Sten Reimann, Jaanus Tamm, Tõnu Vaher, Taavi Veskimägi, Kuldar Väärsi ja Oliver Väärtnõu.
- Riigikogus võeti 13. juunil vastu relvaseaduse muudatus, mille kohaselt saavad Eesti kaitsetööstusettevõtted õiguse toota ja käidelda sõjarelvi, laskemoona ja lahingumooni. Kui seni toimus Eestis välja arendatud relvade ja lõhkematerjali tootmine reeglina väljaspool Eestit, siis uue seadusemuudatuse järel saavad ettevõtted tootmise Eestisse tuua, luues sellega uusi töökohti ning tõstes panust majandusse. Lisaks relvaseadusele on vastuvõtmisel ka rakendusaktid, mille ettevalmistamine jätkub koostöös kõigi huvigruppidega. Relvaseaduse muudatused jõustusid 1. juulil.
- Juunis oli Eesti kaitsetööstus taaskord väljas Pariisis relvastusmessil Eurosatory. Eurosatory näol on tegemist Euroopa ühe suurima relvastusmessiga, kus on kohal kogu Euroopa kaitsetööstus. Eesti stendis oli väljas kümme Eesti ettevõtet: Bristol Trust, Defendec/ Marduk Technologies, Eli, Galvi-Linda, Milectria, Milrem Robotics, Soleest/Samelin, Terramil, Threod Systems ja Toci. Lisaks nendele oli kohal teisi kaitsetööstusettevõtteid, kes ei olnud kohal väljapanekuga. Üldse kokku oli Eestist kohal üle 100 inimese. Eesti ettevõtetele aitasid promotööd teha nii kaitseminister Jüri Luik kui ka kaitseväe juhataja kindral Riho Terras. Stendi väljapanemist toetas Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus.
- 18. juunil toimus Eesti Saatkonnas Londonis Kaitsetööstuse seminar. Seminari eesmärgiks oli suurendada omavahelist koostööd Euroopa võimearendus pilootprogrammi (EDIDP European Defence Industrial Development Programme) raames. Kohtumisel tutvustati riikide teadus- ja arendusvaldkonna prioriteete ning Euroopa Liidu poolt pakutavaid võimalusi. Täiendavalt leidis aset ettevõtete tutvustused sh B2B kohtumised, soodustamaks omavahelist koostööd ning võimalike konsortsiumite moodustamist. Seminaril osales kokku üle 30 inimese.

Eesti ettevõtetest osales: Cybernetica, Defendec, Guardtime, Milrem, Threod Systems, Skeleton Technologies. UK ettevõtetest osales: BAE Systems, Babcock International, Systematic, Qinetiq, Leonardo, MBDA, Lockheed Martin, Thales. Lisaks esindajad UK ja Eesti Kaitseministeeriumist ning ADS Group'ist ja EKTList.

Juuli

- Anu Eslas võttis juhatuse liikme kohustused üle kuni 31. jaanuarini 2019.

September

- Septembrist algas EKTLis esmakordselt uus ning rahvusvaheline projekt "European Key Enabling Technologies for Dual-Use Worldwide", mille eesmärgiks on lihtsustada Euroopa VKEdes ligipääsu maailmaturule. Projekt on suunatud ettevõtetele, kes tegutsevad kahese kasutuse valdkonnas, ennekõike küberturvalisuse, mikro- ja nanotehnoloogia või fotoonika alal. Projektipartneriteks on Pole OPITEC (FR), CenSec (DK) Minalogic (FR) ja EKTL. Projekti rahastatakse Euroopa Kpmisjoni poolt ning projektijuhiks on Anu Eslas.
- 7ndal septembril toimus TalTechis kõrgetasemeline arutelu kaitsevaldkonna innovatsioonialase koostöö teemadel. Arutelu põhiteemaks oli riigi, akadeemia ning kaitsetööstusettevõtete vaheline jätkusuutlik koostööraamistik, mis võimaldaks püsida teaduslike arengute esirinnas ning selle abil luua uusi konkurentsivõimelisi kaitsevaldkonna tooteid nii Eesti riigile kui ka ekspordiks. Arutelul osalesid kaitseväge juhataja kindral Riho Terras, kaitseministeeriumi relvastusdirektor Kusti Salm, TalTechi rektor Jaak Aaviksoo, Tartu Ülikooli rektor Toomas Asser, EKTLi nõukogu esimees Taavi Veskimägi ja mitmed teised kaitsevaldkonna võtmeisikud.
- 28.-30. septembril toimus Tartu Ülikooli Physicumis siinse piirkonna esimene kaitsevaldkonna häkaton Garage48 Defence Makeathon. Tegu oli raudvaralistele prototüüpidele keskendunud üritusega, kus 170 osalejat 22 riigist töötasid välja uuenduslikke ja praktilisi lahendusi, mida kasutada riigikaitse tugevdamisel. Üritusel osalenud meeskondade tase oli ühtlaselt kõrge ning seetõttu jagati välja nii kaks esikohta kui ka kaks teist kohta, mis on häkatonide puhul küllaltki ebatavaline. Võitjateks osutusid meeskonnad SmartTrig ja AMaR.

Oktoober

- 4.-5. oktoobril toimus ASERA võrgustiku kohtumine, mille raames valiti võrgustiku juhatusse EKTLis Anu Eslas. ASERA on võrgustik, mis koondab Prantsusmaal IHEDNi poolt korraldatava kaitsevaldkonna avaliku- ja erasektori tippjuhtidele suunatud SERA (*Session Européenne des Responsables d'Armement*) kursuse vilistlasi. Kokku on kursuse lõpetanud u 1600 inimest ning Eestist on osalenud 14 inimest.
- 10.-11. oktoobril toimus Kaitseväge juhataja kindral Riho Terrase visiit Hollandisse, kus osalesid ka EKTLi nõukogu liige Jaanus Tamm ja EKTList Anu Eslas. Visiidi käigus kohtuti Hollandi kaitseministeeriumi, majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi, erialaliidu NIDV ning ka kaitsevaldkonna suurima teadus- ja arenduskeskuse TNO esindajatega.

Muuhulgas tutvuti Hollandi *triple-helix* teadus- ja arenduskoostöö mudeliga ning uuendustega Hollandi kaitsetööstuse poliitikas.

- 17. oktoobril toimus EKTLi ja siseministeeriumi vahel kõrgetasemeline kohtumine, kus osalesid EKTL nõukogu esimees Taavi Veskimägi, EKTLi Anu Eslas, siseministeeriumi (SiM) kantsler Lauri Lugna jt. Tähtsamate teemadena tulid arutlusele toodete ja teenuste testimine SiM haldusalas, ning selleks konkreetsete protseduuride väljatöötamine, siseturvalisuse arengukava koostamisse panustamine, koostöövõimaluste leidmine sisekaitseakadeemiaga, EL rahastamisvõimaluste kaasamine valdkonna arendamisse ja tööstuse toetamine rahvusvahelistel turgudel. Ühtlasi lepidi kokku edasised tegevused ning vajadus jätkata regulaarsete kohtumiste ja koostööprojektidega.
- 19. oktoobril toimus Eesti kaitsevaldkonna esindajate kohtumine Soome kaitsetööstuse erialaliiduga AFDA. Kohtumise käigus tutvus AFDA erinevate Eesti kaitsetööstuse teadus- ja arenduskoostöö mudelitega, tutvustati nii KVÜÕA rakendusuuringute keskust, EKTLi töörühmade tööd, kaitseministeeriumi arendustoetuste konkurssi kui ka Garage48 häkatoni. Kohal olid ka Guardtime'i, Milrem Roboticsi ning Telegrupi esindajad, Soome ettevõtetest osalesid Surma Ltd, CGI, Insta Defsec, Lasergas ja Savox Communications.

November

- 5. novembril kohtus EKTL Riigikogu riigikaitsekomisjoniga. EKTLi osales Anu Eslas ning nõukogust Kuldar Väärsi. Kohtumisel anti ülevaade Laheriikides toimuvast ning ettevõtete huvist piirkonnast. Täiendavalt arutati EXPOL osalemise vajaduste kui ka võimaluste üle. Rõõm on tõdeda, et peale kohtumist Riigikaitsekomisjon avalikkustas, et toetab Eesti osalemist Dubai EXPOL.
- 16. novembril toimus Leedus äriseminar. Koostöös Eesti Kaitsetööstuse Liidu (EKTL) ja Eesti Saatkonnaga Vilniuses korraldati seminar "*Lithuanian defence procurement: Possibilities and How to participate?*" Esmaseks eesmärgiks oli anda ülevaade Leedu kaitsetööstuse sektoris toimuvast ning jagada ettevõtetele praktilisi näpunäiteid kaitsehangetel osalemiseks. Seminaril esinesid ettekannetega nii Leedu kaitsetööstuse sektori- (LDSIA, NDF), Eesti Kaubanduskoja Leedus president ning Kaitsehangete Ameti esindajad. Eestist osales 11 peamiselt kaitsetööstuse ettevõtet, sh EKTL'i rahvusvahelised partnerid (Guardtime, Threod Systems, Milrem LMC, Terramil, Baltic Defence Technology, Eurosec, VEKS Invest, SAAB, BAE Systems, Datel, EKTL).
- Iga-aastane EKTLi korraldatud julgeolekuvaldkonna hangete infopäev leidis aset 20. novembril. Kaitseministeeriumi haldusala hankeplaane ning -põhimõtteid tutvustas Riigi Kaitseinvesteeringute Keskuse hangete osakonna juhataja Priit Soosaar, kes rõhutas ka vajadust EKTLi suurema kaasamise järele hangete algstaadiumis infopäringute (RFI) senisest aktiivsema kasutamise läbi. Infopäeval tutvustati ka siseministeeriumi ning PPA hankeplaane ja ühtlasi ka EASi toetust innovatsiooni edendavatele hangetele. Päeva lõpetas aruteluring rahvusvahelistel hangetel osalemise teemal, kus oma kogemusi jagas Ants Põldsam Bristol Trustist ning ka teised saalisviibijad. Järgmine hangete teemaline

kohtumine leiab aset jaanuari lõpus või veebruari alguses, kui RKIKis on kinnitatud täpsemad hankeplaanid.

Detsember

- 3. detsembril toimus Erinevate Tubade Klubis kaitsetööstusettevõtete tutvustav Kaitsetööstuse Päev, mille käigus avanes osadel EKTLi liikmetel võimalus tutvustada oma toodangut lõpptarbijatele kaitseväest, Riigi Kaitseinvesteeringute Keskusest, PPAst, Päästeametist ja mujalt avalikust sektorist. Oma lahendusi tutvustas 25 ettevõtet ning ligi sajapealine publik esitas osalenud ettevõtetele ka aktiivselt lisaküsimusi. Päev lõppes piduliku vastuvõtuga, mille käigus avaldati tänu lahkuvale kaitseväge juhatajale kindral Riho Terrasele.
- 4. ja 5. detsembril osales EKTLi Anu Eslas esmakordselt tööstuse esindaja KVÜÕA rakendusuuringute keksuse seminaril, mille jooksul käsitleti järgnevaid teemasid:
 1. Teaduse evalveerimine Kaitseväge Akadeemias 2019 a ja Kaitseväge Akadeemia osalemine välisrahastuste taotlemisel 2019.
 2. Kaitseväge Akadeemia koostööpõhimõtted kaitsetööstusega.
 3. Valitsemisala sisene infovahetus (TAT).

Üldiselt

Tööd jätkasid EKTL-i töörühmad, mille peamiseks ülesandeks on edendada innovatsiooni ja tootearendust, tuues kokku tööstuse, teadlaskonna ja lõppkasutajad. Kokku oli EKTL-is 2018. aastal seitse töörühma: 1) Juhtimine ja side; 2) Riide ja erivarustus; 3) Tehnika, sh hooldus ja remont; 4) Pioneerivarustus ja üksusevarustus; 5) Relvasüsteemid, sh hooldus ja remont; 6) Meditsiin; 7) Väljaõppevahendid ja imitaatorid. Töörühmades käisid koos EKTL liikmed ning lisaks Kaitseväge, Kaitseministeeriumi, Siseministeeriumi, Politsei- ja Piirivalveameti, Päästeameti ja teadusasutuste esindajad. Kokku toimus aastas üle 20 töörühma kohtumise.

Jätkus ettevõtete toodete ja teenuste arendamiseks ning testimiseks loodud koostöö Kaitseministeeriumi, Kaitseväge ning Kaitseliiduga.

EKA Jätkusuutliku Disaini Labori (JDL), Tallinna Ülikooli (TLÜ) ja Eesti Kaitsetööstuse Liidu (EKTL) koostööl toimus aastane projekt, millega kaardistati Eesti kaitsetööstuse tootmisjäätmehulka ja nende käsitlemise viise ning katsetati jätkusuutlike disainimeetodeid. Rõhuasetusega väärtustaval taaskasutusel otsiti lahendusi, et jõuda tootmisjääkidest ringmajanduseni ning juurutada kvaliteedijuhtimist. Projektis osales veel 12 partnerit: sh Päästeamet, Politsei- ja Piirivalvemet, Sangar AS, YKK Finland jt.

Osaleti aktiivselt ning sisuliselt NATO Industrial Advisory Group'i (NIAG) ja Euroopa Kaitseagentuuri (EDA) kohtumistel, sh EKTL-i ettevõtted osalesid nende alltöörühmade töös.

EKTL osales aktiivselt kaitsevaldkonna kujundamisel (European Defence Fund, Preparatory Action, European Defence Industrial Development Programme jne).

Selle raames osales EKTL ka koos Põhjala riikidega ühise seisukohapaberi esitamises.

Riigi ja ettevõtete vahel toimus tulemuslik sisuline koostöö. KaM-ga toimusid regulaarsed koostöökomitee istungid (keskmiselt kord paari kuu tagant), kaitsealase teadus- ja arendustegevuse nõukogu (KaTAN) ja kaitsetööstusnõukogu (KTN) koosolekud. KaM ametnikega suhtlus oli aga praktikas igapäevane.

EKTL tutvustas Eesti kaitsetööstust nii kevadisel kui sügisesel Kõrgematel Riigikaitsekursustel Roostal sh vene keelsetel kursustel ning jätkukursusel. Kaitsetööstusest kuulsid pikemalt Eesti koolide riigikaitseõpetajad oma oktoobri kokkusaamisel. Pikemad ettekanded/loengud peeti Balti Kaitsekolledžis kahel korral Higher Command Studies Course rahvusvahelistele õppuritele.

EKTL-i liikmed Threod Sytems, Eesti Arsenal, Nordic Armoury ja Nord Arms said Kaitseministeeriumist kaitsetööstuse arendustoetust, et arendada välja uusi kõrge ekspordipotentsiaaliga tooteid.

Eesti kaitsetööstusettevõtted sõlmisid kogu aasta jooksul lepinguid mitmel pool maailmas, mis aitas kaasa ettevõtete kasvule, kaitsetööstussektori kasvule ning tervikuna Eesti ekspordi suurenemisele.

Käesoleva aasta kaitsetööstuse statistika uuringus osales 73 ettevõtet ning uuringust tuli esile, et antud ettevõtetel toimus kaitsevaldkonna müügitulus ning ekspordikäibes 2017. aastal märkimisväärne kasv võrreldes 2016. aasta tulemustega. Kaitsetööstuse müügitulu kasv oli uuringus osalenud ettevõtetel 30% ning ekspordikäive kasvas tervelt 47% võrra. Sealjuures kaitsetööstuse klatri liikmete müügitulu moodustas 53% kogu deklareeritud müügitulust ning klatri liikmete ekspordikäive oli 47% kogu ekspordikäibest. Kaitsevaldkonnas oli EKTLi liikmete deklareeritud müügitulu 2017. aastal 58 milj eurot ning ekspordikäive 19 milj eurot. Liikmete kogu müügitulu oli 1,1 mlrd eurot ning ekspordikäive 224 milj eurot. EKTLi liikmetel oli 2017. aastal kokku 9445 töötajat.

Klatri Facebook'i lehel on 2018. lõpuga 942 jälgijat ning Twitteri lehel 454 jälgijat.

EKTL jätkab 2019. aastal tegevust oma põhikirjalise eesmärkide saavutamiseks. Liidu tegevuse aluseks 2019. aastal on EKTL-i nõukogu otsusega kinnitatud tegevuskava ja eelarve, mis näevad peamiselt ette tegevusi turunduse, rahvusvaheliste koostööprojektide, messide ja visiitide, äriarenduse ning huvikaitse alal.

Eesti Kaitsetööstuse Liidu peamiseks põhitegevuse finantseerimise allikaks on liidu liikmete liikmemaksud. Liikmemaksude õigeaegne kogumine tagab liidu jätkusuutlikkuse ja sujuva igapäevatöö. Alates aastast 2017. a oli EKTL liikmemaks Eesti ettevõtetele 750 eurot. Välisettevõtete liikmemaksuks oli 3 000 eurot. Klatri liikmetele tasu klatri teenuste eest oli 2018. aastal 2 240 eurot.

Eesti Kaitsetööstuse Liit sai 2018. aasta majandusaastal kokku tulusid summas 474 950 eurot (2017. a. 701 138 eurot) (sh liikmetelt saadud tasud, annetused ja toetused, tulu ettevõtlusest ning muud tulud).

2018. aastal viidi sisse muudatus teenustasude osas, kus nt tööühmade töös osalemine on tasuline. Sellistelt teenustelt teenitud tulu 2018. aastal 39 170 eurot ning see sisaldub aasta kogutulude summas.

EKTL kulud olid kokku 463 680 eurot (2017. a. 687 807 eurot). Suure osa kuludest moodustasid tööjõukulud ning sihtfinantseeritud projektide kulud.

Tööjõukulud moodustasid 2018. aastal 149 236 eurot (2017. a. 160 003 eurot). 2018. aasta tööjõukuludest oli sihtfinantseeritud projektide otsene kulu 117 989 eurot (2017.a. 160 003 eurot). 2018. aastal kuni juulini oli ühingus 4 töötajat ning juulist alates 3 töötajat.

EKTL lõpetas aruandeaasta tulemiga 11 289 eurot (2017. a. 13 342 eurot). Blansimaht oli 256 020 eurot (2017. a. 334 327 eurot).

FINANTSSUHTARVUD

MTÜ EKTL tegevust iseloomustavate finantssuhtarvude lähteandmed on:

	2018	2017	2016
Raha	228 595	126 428	200 295
Käibevara	251 045	321 655	374 481
Varad	256 020	334 327	401 920
Lühiajalised kohustused	73 625	163 221	244 156
Kohustused	73 625	163 221	244 156
Tegevustulud	474 950	701 138	514 011
Tegevuskulud	463 680	687 807	499 022
Tööjõukulud	149 236	160 003	114 737

Finantssuhtarvud on:

Finantssuhtarv	Arvutusmetoodika	2018	2017
Puhas käibekapital ehk töökapital	Käibevara-Lühiajalised kohustused (eurodes)	177 420	158 434
Lühiajalise võlgnevuse kattekordaja	Käibevara/Lühiajalised kohustused (kordades)	3,41	1,97
Maksevõime kordaja	Raha/Lühiajalised kohustused (kordades)	3,10	0,77
Võlakordaja	Kohustused/Varad (kordades)	0,29	0,49
Tegevustulemuslikkus	Tegevustulud/Tegevuskulud (kordades)	1,02	1,02
Personalikulude suhe tegevustuludesse	Tööjõukulud/Tegevustulud (kordades)	0,31	0,23

Raamatupidamise aastaaruanne

Bilanss

(eurodes)

	31.12.2018	31.12.2017	Lisa nr
Varad			
Käibevarad			
Raha	228 595	126 428	2
Nõuded ja ettemaksed	22 450	195 227	3
Kokku käibevarad	251 045	321 655	
Põhivarad			
Nõuded ja ettemaksed	3 636	3 636	3
Materiaalsed põhivarad	1 339	5 806	5
Immateriaalsed põhivarad	0	3 230	6
Kokku põhivarad	4 975	12 672	
Kokku varad	256 020	334 327	
Kohustised ja netovara			
Kohustised			
Lühiajalised kohustised			
Võlad ja ettemaksed	73 625	83 400	7
Eraldised	0	79 821	8
Kokku lühiajalised kohustised	73 625	163 221	
Kokku kohustised	73 625	163 221	
Netovara			
Eelmiste perioodide akumulieeritud tulem	171 106	157 764	
Aruandeaasta tulem	11 289	13 342	
Kokku netovara	182 395	171 106	
Kokku kohustised ja netovara	256 020	334 327	

Tulemiaruanne

(eurodes)

	2018	2017	Lisa nr
Tulud			
Liikmetelt saadud tasud	224 290	317 213	10
Annetused ja toetused	211 490	383 925	11
Tulu ettevõtlusest	39 170	0	16
Kokku tulud	474 950	701 138	
Kulud			
Mitmesugused tegevuskulud	-305 020	-511 832	12
Tööjõukulud	-149 236	-160 003	13
Põhivarade kulum ja väärtuse langus	-8 611	-14 767	5,6
Muud kulud	-813	-1 205	14
Kokku kulud	-463 680	-687 807	
Põhitegevuse tulem	11 270	13 331	
Muud finantstulud ja -kulud	19	11	
Aruandeaasta tulem	11 289	13 342	

Rahavoogude aruanne

(eurodes)

	2018	2017	Lisa nr
Rahavood põhitegevusest			
Põhitegevuse tulem	11 270	13 331	
Korrigeerimised			
Põhivarade kulum ja väärtuse langus	8 611	14 767	5,6
Muud korrigeerimised	-383 164	-319 833	11
Kokku korrigeerimised	-374 553	-305 066	
Põhitegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus	172 777	-21 041	3
Põhitegevusega seotud kohustiste ja ettemaksete muutus	-89 596	-80 935	7,8
Laekunud intressid	19	11	
Kokku rahavood põhitegevusest	-280 083	-393 700	
Rahavood investeerimistegevusest			
Tasutud materiaalsete ja immateriaalsete põhivarade soetamisel	-914	0	5,6
Kokku rahavood investeerimistegevusest	-914	0	
Rahavood finantseerimistegevusest			
Laekumised sihtotstarbelistest tasudest, annetustest, toetustest	383 164	319 833	11
Kokku rahavood finantseerimistegevusest	383 164	319 833	
Kokku rahavood	102 167	-73 867	
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	126 428	200 295	
Raha ja raha ekvivalentide muutus	102 167	-73 867	
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	228 595	126 428	

Netovara muutuste aruanne

(eurodes)

		Kokku netovara
	Akumuleeritud tulem	
31.12.2016	157 764	157 764
Aruandeaasta tulem	13 342	13 342
31.12.2017	171 106	171 106
Aruandeaasta tulem	11 289	11 289
31.12.2018	182 395	182 395

Raamatupidamise aastaaruande lisad

Lisa 1 Arvestuspõhimõtted

Üldine informatsioon

MTÜ Eesti Kaitsetööstuse Liit 2018. aasta raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas Eesti Vabariigi finantsaruandluse standardiga. Finantsaruandluse standardi põhinõuded on kehtestatud Eesti Vabariigi raamatupidamise seaduses, mida täiendavad Raamatupidamise Toimkonna poolt välja antud juhendid.

Raamatupidamise aastaaruande koostamisel on lähtutud soetusmaksumuse printsiibist, välja arvatud juhtudel, mida on kirjeldatud alljärgnevatel arvestuspõhimõtetel. Tulemiaruaruande koostamisel kasutab MTÜ Eesti Kaitsetööstuse Liit RTJ 14 lisas toodud skeemi. Tulud ja kulud on kirjendatud tekkepõhiselt, lähtudes tulude ja kulude vastavuse printsiibist.

Raamatupidamise aastaaruanne on koostatud eurodes.

Raha

Raha ja selle ekvivalentidena kajastatakse bilansis raha kirjel ja rahavoogude aruandes kassas olevat sularaha ja arvelduskontode jääke.

Rahavoogude aruandes kajastatakse rahavoogusid äritegevusest kaudsel meetodil. Investeeringu- ja finantseerimistegevusest tulenevaid rahavoogusid kajastatakse otsemeetodil.

Välisvaluutas toimunud tehingud ning välisvaluutas fikseeritud finantsvarad ja -kohustised

Välisvaluutadeks on loetud kõik teised valuutad peale euro. Välisvaluutas toimunud tehingute kajastamisel on aluseks võetud tehingu toimumise päeval ametlikult kehtinud Euroopa Keskpanka valuutakursid. Välisvaluutas fikseeritud monetaarsed varad ja -kohustused (rahas tasutavad nõuded ja laenud), hinnatakse bilansipäeval ümber eurodesse bilansipäeval kehtivate Euroopa keskpanka valuutakursside alusel. Ümberhindamise tulemusena tekkinud kursikasumid ja -kahjumid esitatakse aruandeperioodi kasumiaruandes.

Nõuded ja ettemaksed

Nõuetena ühingu liikmete ja ostjate vastu kajastatakse ühingu tavapärase põhitegevuse käigus tekkinud lühiajalisi nõudeid.

Viitlaekumised kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses. Lühiajaliste nõuete korrigeeritud soetusmaksumus on üldjuhul võrdne nende nominaalväärtusega (miinus allahindlused), mistõttu lühiajalisi nõudeid kajastatakse bilansis tõenäoliselt laekuvas summas.

Materiaalsed ja immateriaalsed põhivarad

Materiaalseks põhivaraks loetakse ühingu enda tegevuses kasutatavaid varasid kasuliku tööeaga üle ühe aasta ja maksumusega alates 640 eurot. Materiaalne põhivara võetakse arvele algselt tema soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast ja otseselt soetamisega seotud kulutustest, mis on vajalikud vara viimiseks tema tööseisundisse ja – asukohta. Materiaalset põhivara kajastatakse bilansis tema soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused.

Amortisatsiooni arvestatakse lineaarselt lähtudes järgmistest eeldatavatest kasulikest eluigadest:

- Masinad ja seadmed 5 - 10 aastat
- Muu inventar ja IT seadmed 2 –5 aastat

Juhul kui materiaalne põhivara objekt koosneb üksteisest eristatavatest komponentidest, millel on erinevad kasulikud eluead, võetakse need komponendid arvele raamatupidamises eraldi varadena, määrates neile eraldi amortisatsiooninormid vastavalt nende kasulikule elueale.

Juhul kui materiaalse põhivara kaetav väärtus on väiksem tema bilansilisest jääkmaksumusest, on materiaalse põhivara objektid alla hinnatud nende kaetavale väärtusele.

Immateriaalne põhivara võetakse algselt arvele tema soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast ja otseselt soetamisega seotud kulutustest. Immateriaalset põhivara kajastatakse bilansis tema soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused.

Määratud kasuliku elueaga immateriaalsete põhivarade amortisatsiooni arvestamisel kasutatakse lineaarset meetodit.

Amortisatsioonimäär määratakse igale immateriaalse põhivara objektile eraldi, sõltuvalt selle kasulikust elueast.

Amortisatsioonimäärade vahemikud on immateriaalse põhivara gruppidele järgmised:

- Tarkvara, patendid, litsentsid, kaubamärgid ja muu immateriaalne põhivara 3-5 aastat

Rendid

Kapitalirendina käsitletakse rendilepingut, mille puhul kõik olulised vara omandiga seonduvad riskid ja hüved kanduvad üle rentnikule. Muud rendilepingud kajastatakse kasutusrendina.

Ühing kui rentnik

Kasutusrendimaksed kajastatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt kasumiaruandes kuluna.

Finantskohustised

Kõik finantskohustused (võlad hankijatele, viitvõlad ning muud lühi- ja pikaajalised võlakohustused) võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses, mis sisaldab ka kõiki soetamisega otseselt kaasnevaid kulutusi. Edasine kajastamine toimub korrigeeritud soetusmaksumuse meetodil.

Eraldised ja tingimuslikud kohustised

Eraldistena kajastatakse bilansis tõenäolisi kohustusi, mis on avaldunud enne bilansikuupäeva toimunud sündmuste tagajärjel ning mille realiseerumise aeg või summa ei ole kindlad. Eraldiste kajastamisel bilansis on lähtutud hinnangust eraldise täitmiseks tõenäoliselt vajamineva summa ning eraldise realiseerumise aja kohta. Eraldis kajastatakse bilansis summas, mis on bilansipäeva seisuga vajalik eraldisega seotud kohustuse rahuldamiseks või üleandmiseks kolmandale osapoolele.

Annetused ja toetused

Sihtfinantseerimist kajastatakse tuluna nendes perioodides, mil leiavad aset kulud, mille kompenseerimiseks sihtfinantseerimine on mõeldud. Sihtfinantseerimine, mida saadakse eelmistel perioodidel tekkinud kulude eest või millega ei kaasne täiendavaid tulevikku suunatud tingimusi, kajastatakse tuluna perioodis, millal sihtfinantseerimine aset leidis. Sihtfinantseerimist ei kajastata tuluna enne, kui ühing on täitnud sihtfinantseerimisega kaasnevad tingimused.

Tegevuskulude sihtfinantseerimine kajastatakse tuludes üksnes siis, kui sihtfinantseerimine muutub sissenõutavaks ja sihtfinantseerimisega seotud võimalikud tingimused on täidetud.

Saadud sihtfinantseerimine, mille puhul tuluna kajastamise tingimused ei ole täidetud, kajastatakse bilansis kohustusena.

Varade sihtfinantseerimise korral kajastatakse saadud toetust kogusummas (st soetusmaksumuses) tuluna hetkel, mil tingimused on täidetud. Soetatud vara kajastatakse edaspidi nagu muid materiaalseid ja immateriaalseid varasid.

Rahavoogude aruandes kajastatakse eraldi nii põhivara soetamisega seotud väljamakseid kui sihtfinantseerimisega seotud laekumisi.

Tulud

MTÜ liikmemaksud kajastatakse tuluna perioodis, mille eest need on määratud. Sihtotstarbelised tasud ühingu liikmetelt kajastatakse tuluna siis, kui tasu muutub sissenõutavaks ja tasuga kaasnevad tingimused on täidetud.

Tulu teenuse müügist kajastatakse teenuse osutamise järel, või juhul kui teenus osutatakse pikema ajaperioodi jooksul, siis lähtudes valmidusastme meetodist.

MTÜ liikmetele vahendatud reisiteenused on tulemiaruanDES kajastatud netomeetodil, s.t. reisibüroodelt saadud ostuarvete kulud on tasaarveldatud liikmetele edasiarveldatud reisiteenuste tuludega. Kui reisiteenuste tulud olid kuludest suuremad, siis on vahe kajastatud tuluna ettevõtlusest kui reisiteenuste vahendamine.

Kulud

Kulusid kajastatakse samas perioodis, kui kajastatakse nendega seotud tulusid. Materiaalse põhivara objekti soetamisega seotud kulutused kajastatakse kuluna objekti kasuliku eluea jooksul (amortisatsioonikuluna). Kulutused, mis tõenäoliselt ei genereeri tulusid, kajastatakse kuluna nende toimumise hetkel.

Maksustamine

MTÜ Eesti Kaitsetööstuse Liidu käive koosneb nii maksustatavast kui ka maksuvabast käibest. Sellest tulenevalt rakendatakse sisendkäibemaksu osalist mahaarvamist ning täpsemalt on kasutusel otsearvestuse ja proportsionaalse mahaarvamise segameetod. Projektide puhul toimub käibemaksuarvestus projektipõhiselt, mis tähendab, et maksustatava käibe tarbeks soetatud teenuse või kauba puhul arvatakse maha kauba või teenuse sisendkäibemaks. Maksuvaba käibe tarbeks soetatud kauba või saadud teenuse sisendkäibemaksu arvestatud käibemaksust maha ei arvata. Nii maksustatava kui ka maksuvaba käibe tarbeks soetatud kauba või saadud teenuse sisendkäibemaks arvatakse maha vastavalt maksustatava käibe ja kogu käibe suhtele. Maksustatava käibe ja kogu

käibe suhe määratakse eelmise kalendriaasta käibe põhjal. Tulemust korrigeeritakse kalendriaasta lõpul, lähtudes selle kalendriaasta maksustatava käibe ja kogu käibe suhtest.

Seotud osapooled

Osapooled on seotud juhul, kui üks osapool omab kas kontrolli teise osapoole üle või olulist mõju teise osapoole otsustele. Ühing käsitleb seotud osapooltena:

- tegev- ja kõrgem juhtkond;
- eelmises lõikes kirjeldatud isikute lähedased pereliikmed ja nendega seotud majandusüksused.

Lisa 2 Raha

(eurodes)

	31.12.2018	31.12.2017
Arvelduskontod	228 595	126 428
Kokku raha	228 595	126 428

Lisa 3 Nõuded ja ettemaksed

(eurodes)

	31.12.2018	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi		Lisa nr
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul	
Maksude ettemaksed ja tagasinõuded	174	174	0	4
Nõuded liikmete vastu	24 296	24 296	0	
Ebatõenäoliselt laekuvad nõuded liikmete vastu	-2 280	-2 280	0	
Muud nõuded	10	10	0	
Ettemakstud kulud	3 886	250	3 636	
Kokku nõuded ja ettemaksed	26 086	22 450	3 636	

	31.12.2017	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi		Lisa nr
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul	
Maksude ettemaksed ja tagasinõuded	7 280	7 280	0	4
Nõuded liikmete vastu	31 520	31 520	0	
Sihtfinantseerimise nõue EAS	140 298	140 298	0	11
Muud nõuded	170	170	0	
Ettemakstud kulud	19 595	15 959	3 636	
Kokku nõuded ja ettemaksed	198 863	195 227	3 636	

Nõuded liikmete vastu koosneb Liidu liikmete liikmemaksu nõuetest ning klatri partneritele esitatud reisikulude nõuetest.

Ettemakstud kulud lühiajaline osa:

2018. aasta lõpus on ette makstud Eesti Tööstajate Keskliidu aastamaks 2019. aasta I kvartali eest.

Ettemakstud kulude pikaajaline osa:

Eesti Kaitsetööstuse Liidu bürooruumide rendilepingust tulenev deposiit summas 3636 eurot, rendilepingu tähtaeg on 31.12.2019, rendilepingut pikendatakse.

Lisa 4 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad (eurodes)

	31.12.2018		31.12.2017	
	Ettemaks	Maksuvõlg	Ettemaks	Maksuvõlg
Ettevõtte tulumaks	0	857	0	3 230
Käibemaks	0	1 198	2 340	0
Üksikisiku tulumaks	0	2 027	0	1 744
Sotsiaalmaks	0	3 522	0	3 441
Kohustuslik kogumispension	0	210	0	221
Töötuskindlustusmaksed	0	228	0	206
Ettemaksukonto jääk	174		4 940	
Kokku maksude ettemaksed ja maksuvõlad	174	8 042	7 280	8 842

Maksude ettemaksete osas vt ka lisa 3 ning maksuvõlgade osas lisa 7.

Lisa 5 Materiaalsed põhivarad

(eurodes)

		Kokku
	Masinad ja seadmed	
31.12.2016		
Soetusmaksumus	24 596	24 596
Akumuleeritud kulum	-13 713	-13 713
Jääkmaksumus	10 883	10 883
Amortisatsioonikulu	-5 077	-5 077
31.12.2017		
Soetusmaksumus	24 596	24 596
Akumuleeritud kulum	-18 790	-18 790
Jääkmaksumus	5 806	5 806
Ostud ja parendused	914	914
Amortisatsioonikulu	-5 381	-5 381
31.12.2018		
Soetusmaksumus	25 510	25 510
Akumuleeritud kulum	-24 171	-24 171
Jääkmaksumus	1 339	1 339

Põhivara koosseisu kuulub sõltumatu energiavajadusega mobiilne juhtimispunkt küberkaitseüksustele (PRMOB12), mille jääkmaksumus on 0 eurot ning mille füüsilise ja moraalse vananemise ja korrasoleku kohta tehakse hindamine 2019. aasta esimestel kuudel. Lisaks on põhivarana arvel kontoritööks vajalik seadmete park arvutite jms näol.

Lisa 6 Immateriaalsed põhivarad

(eurodes)

		Kokku
	Arvutitarkvara	
31.12.2016		
Soetusmaksumus	48 450	48 450
Akumuleeritud kulum	-35 530	-35 530
Jääkmaksumus	12 920	12 920
Amortisatsioonikulu	-9 690	-9 690
31.12.2017		
Soetusmaksumus	48 450	48 450
Akumuleeritud kulum	-45 220	-45 220
Jääkmaksumus	3 230	3 230
Amortisatsioonikulu	-3 230	-3 230
31.12.2018		
Soetusmaksumus	48 450	48 450
Akumuleeritud kulum	-48 450	-48 450
Jääkmaksumus	0	

Immateriaalse põhivarana on kajastatud Kaitsetööstuse klatri intraneti süsteemi, mis on mõeldud kasutamiseks klatri partneritele. Süsteemi soetamist toetas EAS 2013.aastal 33.915 euroga.

Lisa 7 Võlad ja ettemaksed

(eurodes)

	31.12.2018	12 kuu jooksul	Lisa nr
Võlad tarnijatele	1 341	1 341	
Võlad töövõtjatele	11 900	11 900	
Maksuvõlad	8 042	8 042	4
Sihtfinantseerimiseks saadud ettemaksed	50 092	50 092	11
Tulevaste perioodide tulu Liidu liikmete liikmemaksude ettemaksetest	2 250	2 250	
Kokku võlad ja ettemaksed	73 625	73 625	

	31.12.2017	12 kuu jooksul	Lisa nr
Võlad tarnijatele	22 906	22 906	
Võlad töövõtjatele	18 395	18 395	
Maksuvõlad	8 842	8 842	4
Muud võlad	59	59	
Saadud ettemaksed klatri partneritelt tulevaste perioodide kulude katteks	14 234	14 234	
Sihtfinantseerimiseks saadud ettemaksed	18 964	18 964	11
Kokku võlad ja ettemaksed	83 400	83 400	

Lisa 8 Eraldised

(eurodes)

	31.12.2017	Moodustamine/ korrigeerimine	Kasutamine	31.12.2018
Kaitse- ja julgeolekutööstuse innovatsiooni klatri partnerite abikõlblike kulude omafinantseering	79 821		-79 821	0
Kokku eraldised	79 821		-79 821	0
Sealhulgas:				
Lühiajalised	79 821		-79 821	0

	31.12.2016	Moodustamine/ korrigeerimine	Kasutamine	31.12.2017
Kaitse- ja julgeolekutööstuse innovatsiooni klatri partnerite abikõlblike kulude omafinantseering	43 874	35 947		79 821
Kokku eraldised	43 874	35 947		79 821
Sealhulgas:				
Lühiajalised	43 874	35 947		79 821

2017. aasta majandusaasta aruandes on eraldistena kajastatud klatri partnerite poolt finantseeritud ja EAS poolt toetatud projekti "Kaitse ja julgeolekutehnoloogiate klarter" kulusid 2017. aasta II poolaastal. Nimetatud finantseering kuulus partneritele tagastamisele pärast II

poolaasta 2017 aruande abikõlblike kulude kinnitamisest EAS poolt 2018.aastal abikõlblike kulude summas.

Eesti Kaitsetööstuse Liidu juhtkonna hinnangul oli kõnesoleva kohustuse summat võimalik usaldusväärselt mõõta. Seega moodustati bilansis lühiajaline eraldi klatri partneritele EAS projekti raames tagastatavate summade katteks suurusjärgus 79 821 eurot.

Lisa 9 Tingimuslikud kohustised ja varad (eurodes)

	31.12.2018	31.12.2017
Tingimuslikud varad		
Projekti EU49327	0	134 081
ClusterGo projekt	14 373	0
Kokku tingimuslikud varad	14 373	134 081

Euroopa Liidu COSME programmi ClusterGo projekti 2019. aastal laekuva toetuse suurus on 14373 eurot. Projekt algas 2018 juunis ning kestab kuni detsember 2019. Projekti kogumaksumus on 63879 eurot.

Projekti EU49327 "Kaitse- ja julgeolekutööstuse innovatsiooni klaster" lepingu jääk" on kajastatud EAS poolset lepingujärgset klatri projekti finantseerimiskohustust. Projekt EU49327 lõppes 30.06.2018 (vt. ka lisa 11)

Lisa 10 Liikmetelt saadud tasud (eurodes)

	2018	2017
Mittesihotstarbelised tasud		
Liikmemaksud	87 062	96 000
Tasud EKLT teenuste kasutamisest	0	17 898
Sihotstarbelised tasud		
Reiside tasud, klatri partnerite omafinantseeringutasud	99 148	172 915
Klatri partneritelt klatri teenused	38 080	30 400
Kokku liikmetelt saadud tasud	224 290	317 213

Liikmemaksudena on kajastatud MTÜ Eesti Kaitsetööstuse Liidu liikmete aastamakseid. Kõigile liikmetele tehakse kalendriaasta alguses arve kalendriaasta makse kohta. Aasta keskel uue liikme liitumise korral esitatakse liikmemaksuarve aasta järelejäänud kuude kohta. Erandiks on aasta viimasel kahel kuul liitujad, kellele väljastatakse lisaks jooksva aasta järelejäänud kuudele ka uue aasta makse kohta. 2019. aasta liikmemaksud, mis laekusid 2018. a., on kajastatud bilansis kohustusena, vt. lisa 7.

Klatri partnered tasuvad omaosluse tasu liidu poolt korraldatud reisi jm klatriga seotud kulude eest. Aruandeasta tasud on võrreldes eelmise aastaga oluliselt väiksemad, kuna 2018. aasta II pooles klatri meede lõpetati ning rohkem visiite ei toimunud.

Klatri teenustasud on klatri liikmete aastamaks ning erandkorras ühekordsete tegevuste eest saadud tasud, mis on seotud klatri projektiga. Tulude jagunemine sihtfinantseeritud projektide ja liidu vahel on esitatud lisas 18.

Lisa 11 Sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused (eurodes)

Varad bruto soetusmaksumuses

	31.12.2016	Saadud	Tagastatud	Tulu	31.12.2017	Lisa nr
Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks						
EAS-ilt projektiks „Kaitse- ja Julgeolekutööstuse innovatsiooni klaster	-77 606	216 801	0	-279 494	-140 299	3
Kaitseministeeriumilt erinevate projektide läbiviimiseks ja tegevuskuludeks 2017. a.	0	103 032	0	-103 032	0	
Kaitseväge eraldis - veteranide ettevõtluskoolitus	20 363	0	0	-1 399	18 964	7
Kokku sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	-57 243	319 833	0	-383 925	-121 335	
Kokku sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused	-57 243	319 833	0	-383 925	-121 335	
	31.12.2017	Saadud	Tagastatud	Tulu	31.12.2018	Lisa nr
Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks						
EAS-ilt projektiks Kaitse- ja julgeolekutehnoloogiate klaster	-140 299	274 628	-248	-134 081	0	3
Kaitseministeerium - eraldis 2017.aasta projektide läbiviimiseks	0	75 000	0	-75 000	0	
ClusterGo projekti tegevused	0	33 536	0	-969	32 567	7
Kaitseväge eraldis - veteranide ettevõtluskoolitus	18 964	0	0	-1 439	17 525	7
Kokku sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	-121 335	383 164	-248	-211 489	50 092	
Kokku sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused	-121 335	383 164	-248	-211 489	50 092	

Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus on eraldanud MTÜ Eesti Kaitsetööstuse Liidule projekti EU19327 "Kaitse- ja julgeolekutööstuse innovatsiooni klaster" elluviimiseks perioodil 01.01.2016-31.12.2018 Klastrite arendamise toetamise programmist toetust kogusummas 600.000 eurot. Projekti kogumaksumus on 1.2 milj. eurot ning omafinantseering sellest 600.000 eurot. 2018. aastal finantseeris EAS projekti kogusummas 134.081 eurot (2017. a. 279.494 eurot). Vt ka lisa 9 "Tingimuslikud varad". Kaitseministeeriumilt on saadud 2017. aastal riigieelarvelist eraldist tegevuskuludeks ja projektide läbiviimiseks summas 103.032 eurot ning 2018. aastal projektide läbiviimiseks 75.000 eurot. Veteraanide ettevõtluskoolituse projekti läbiviimiseks on saadud Kaitsevähalt toetust 2015. aastal 21.000 eurot ning kasutamata toetuse jääk moodustas 31.12.2018 seisuga 17.525 eurot. Projekt oli esialgselt planeeritud lõppenuks 2015. aastal, kuid projekti pikendati ning projekt jätkub ka 2019. aastal. 2018. aastal liitus EKTL COSME Programmi raames ClusterGo projektiga, mille kogumaksumus on 63.879 eurot, sellest omafinantseering 15.970 eurot ja toetus 47.909 eurot. Projekti kestvus on 18 kuud ning projekt lõppeb detsembris 2019.

Tulude jagunemine sihtfinantseeritud projektide ja liidu vahel on esitatud lisas 18.

Lisa 12 Mitmesugused tegevuskulud (eurodes)

	2018	2017
Messid, konverentsid, seminarid	165 302	215 393
Visiidid ja lähetused	71 954	179 695
PR Tegevused	19 337	70 179
Bürookulud	16 922	18 051
Ostetud muud teenused	8 257	7 935
Üür ja kommunaalkulud	20 968	20 579
Ebatõenäolised laekumised	2 280	0
Kokku mitmesugused tegevuskulud	305 020	511 832

Mitmesuguste tegevuskulude summa on 2018. aastal vähenenud oluliselt võrreldes 2017. aastaga, kuna 2018. aasta teisel poolel lõppes klatri meede ning visiitidele ja messidele ning PR tegevusele II poolaastal kulutusi praktiliselt ei tehtud.

Bürookulud on võrreldes 2017. aastaga jäänud enam-vähem samale tasemele, bürookulude suurenemise peamiseks põhjuseks on käibemaksuproportsiooni vähenemine. 2017. aastal oli käibemaksu proportsiooniks 70,7%, 2018. aastal 60,9%.

Üür ja kommunaalkulud: 2017. aastast hakkas kehtima uus rendileping uutes ruumides, mis näeb ette iga-aastase rendimakse tõusu ning sellest tulenevalt on üüri ja kommunaalkulud suurenenud. EKTL bürooruumide kasutusrent (üür), moodustas 2018.aastal 15.521 eurot (2017.a 15.024 eurot).

Kulude jagunemine sihtfinantseeritud projektide ja liidu vahel on esitatud lisas 18.

Lisa 13 Tööjõukulud (eurodes)

	2018	2017
Palgakulu	111 888	117 930
Sotsiaalmaksud	37 705	39 745
Puhkusereservi kulu	-357	2 328
Kokku tööjõukulud	149 236	160 003
Sellest kajastatud sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsese kuluna	-117 989	160 003
Töötajate keskmine arv taandatuna täistööajale	4	4

Kulude jagunemine sihtfinantseeritud projektide ja liidu vahel on esitatud lisas 18.

Lisa 14 Muud kulud (eurodes)

	2018	2017
Erisoodustused	807	1 093
Muud kulud	6	112
Kokku muud kulud	813	1 205

Kulude jagunemine sihtfinantseeritud projektide ja liidu vahel on esitatud lisas 18.

Lisa 15 Seotud osapooled

(eurodes)

Liikmete arv majandusaasta lõpu seisuga		
	31.12.2018	31.12.2017
Juriidilisest isikust liikmete arv	106	115

Saldod seotud osapooltega rühmade lõikes

	31.12.2018		31.12.2017	
	Nõuded	Kohustised	Nõuded	Kohustised
Tegev- ja kõrgem juhtkond ning olulise osalusega eraisikust omanikud ning nende valitseva või olulise mõju all olevad ettevõtjad	10 379	0	9 124	79 345

2018	Ostud	Müügid
Tegev- ja kõrgem juhtkond ning olulise osalusega eraisikust omanikud ning nende valitseva või olulise mõju all olevad ettevõtjad	0	124 557
2017	Ostud	Müügid
Tegev- ja kõrgem juhtkond ning olulise osalusega eraisikust omanikud ning nende valitseva või olulise mõju all olevad ettevõtjad	3 998	162 257

Tegev- ja kõrgemale juhtkonnale arvestatud tasud ja muud olulised soodustused		
	2018	2017
Arvestatud tasu	34 267	48 000
Autokompensatsioon	1 246	1 144

Nõuded kajastuvad kirjel "Nõuded liikmete vastu".

Kohustised kajastuvad kirjel "Võlad tarnijatele" 0 eurot (31.12.2017. a. 4118 eurot), kirjel "Saadud ettemaksed klatri partneritelt tulevaste perioodide kulude katteks" 0 eurot (31.12.2017. a. 10.172 eurot) ning kirjel "Eraldised" 0 eurot (31.12.2017. a. 65.055 eurot).

Tabelis toodud müügisumma sisaldab liikmetelt saadud tasusid 116.692 eurot (2017.a. 162.257 eurot) ning tulu ettevõtluselt 7.865 eurot (2017. a. 0 eurot).

Tabelis toodud ostusumma kajastub tulemiaruaude kirje "Mitmesugused tegevuskulud" koosseisus.

Lisa 16 Ettevõtlusest saadud tulud ja kulud

	2018		2017	
	Tulu	Kulu	Tulu	Kulu
Töörühmades, seminaridel osalemine	39 170	0	0	0
	0	0	0	0
Kokku müügitulu	39 170	0	0	0

2018. aastal hakkas EKTL rakendama uut hinnastamise põhimõtet liikmetele töörühmades ja seminaridel osalemise eest. Aruandeperioodil teeniti sellest tulu 39170 eurot. Kulud kajastuvad tulemiaruaande kirjel "Mitmesugused tegevuskulud".

Lisa 17 Teenuste vahendamine liikmetele

	Saadud maksed	Tasutud maksed	Netotulu
2018			
Reisiteenuste vahendamine	1 198	1198	0
2017			
Reisiteenuste vahendamine	5 021	5021	0

MTÜ Eesti Kaitsetööstuse Liit vahendab reisiteenuseid oma liikmetele. Reisiteenuste vahendamine toimub netomeetodil see tähendab, et tulude ja kulude aruandes kajastatakse vajadusel ainult vahendamisest saadud netotulu.

Lisa 18 Tulude ja kulude jagunemine sihtfinantseerimisele

Tulemiaruaande kirjed	2018 kokku	sh Klastri tegevus	sh KMin toetuse projektid	sh KMin toetuse projekt Veteranide ettevõtluskoolitus	sh Liit	sh CusterGo
Liikmetelt saadud tasud	224 290	126 384	0	0	97 906	0
Annetused ja toetused	211 490	134 081	75 000	1 439	0	970
Tulud ettevõtlusest	39 170				39 170	
Muud tulud	0				0	
Vahendite ümbersuunamine	0	8 233	0	0	-8 555	322
Kokku tulud	474 950	268 698	75 000	1 439	128 521	1 292
Mitmesugused tegevuskulud	-305 020	-193 549	-32 167	-1 439	-76 573	-1 292
Tööjõukulud	-149 236	-75 149	-42 840	0	-31 247	0
Põhivara kulum ja väärtuse langus	-8 611	0	0	0	-8 611	0
Muud kulud	-813	0	0	0	-813	0

Kokku kulud	-463 680	-268 698	-75 007	-1 439	-117 244	-1 292
Põhitegevuse tulem	11 270	0	-7	0	11 277	0
Tulemiaruanne kirjed	2017 kokku	sh Klastri tegevus	sh KMin toetuse projektid	sh Kaitseliidu toetusprojekt	sh Liit	
Liikmetelt saadud tasud	317 213	203 315	0	0	113 898	
Annetused ja toetused	383 925	279 494	103 032	1 399	0	
Tulu ettevõtlusest	0	81 377	-11 703	0	-69 674	
Vahendite ümbersuunamine	0	0			0	
Kokku tulud	701 138	564 186	91 329	1 399	44 224	
Mitmesugused tegevuskulud	-511 833	-426 104	-68 497	-1 399	-15 833	
Tööjõukulud	-160 003	-138 082	-21 921	0	0	
Põhivara kulum ja väärtuse langus	-14 767	0	0	0	-14 767	
Muud kulud	-1 204	0	-983	0	-221	
Kokku kulud	-687 807	-564 186	-91 401	-1 399	-30 821	
Põhitegevuse tulem	13 331	0	-72	0	13 403	

Lisa 19 Aruandekuupäevajärgsed sündmused

Aruandekuupäeva järgselt on juhtkond hinnanud alla nõuete väärtus 10644.29 euro võrra, sh seotud osapoolle vastu Defendec 7649.66 eurot.

Aruande digitaalallkirjad

Aruande lõpetamise kuupäev on: 05.03.2019

Eesti Kaitsetööstuse Liit (registrikood: 80282573) 01.01.2018 - 31.12.2018 majandusaasta aruande andmete õigsust on elektrooniliselt kinnitanud:

Allkirjastaja nimi	Allkirjastaja roll	Allkirja andmise aeg
JÜRI RAATMA	Juhatuse liige	05.03.2019

SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE

Eesti Kaitsetööstuse Liit liikmete üldkoosolekule

Arvamus

Oleme auditeerinud Eesti Kaitsetööstuse Liit (liit) raamatupidamise aastaaruannet, mis sisaldab bilanssi seisuga 31.12.2018 ning tulemiaruanne, rahavoogude aruannet ja netovara muutuste aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud aasta kohta ja raamatupidamise aastaaruande lisasid, sealhulgas märkimisväärsete arvestuspõhimõtete kokkuvõtet.

Meie arvates kajastab kaasnev raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistest osades õiglaselt liidu finantsseisundit seisuga 31.12.2018 ning sellel kuupäeval lõppenud aasta finantstulemust ja rahavoogusid kooskõlas Eesti finantsaruandluse standardiga.

Arvamuse alus

Viisime auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega (Eesti). Meie kohustusi vastavalt nendele standarditele kirjeldatakse täiendavalt meie aruande osas „Vandeauditori kohustused seoses raamatupidamise aastaaruande auditiga“. Me oleme liidust sõltumatud kooskõlas kutseliste arvestusekspertide eetikakoodeksiga (Eesti) (eetikakoodeks (EE)), ja oleme täitnud oma muud eetikaalased kohustused vastavalt eetikakoodeksi (EE) nõuetele. Me usume, et auditi tõendusmaterjal, mille oleme hankinud, on piisav ja asjakohane aluse andmiseks meie arvamusel.

Muu informatsioon

Juhtkond vastutab muu informatsiooni eest. Muu informatsioon hõlmab tegevusaruannet, kuid ei hõlma raamatupidamise aastaaruannet ega meie asjaomast vandeauditori aruannet.

Meie arvamus raamatupidamise aastaaruande kohta ei hõlma muud informatsiooni ja me ei tee selle kohta mingis vormis kindlustandvat järeldust.

Seoses meie raamatupidamise aastaaruande auditiga on meie kohustus lugeda muud informatsiooni ja kaaluda seda tehes, kas muu informatsioon oluliselt lahkneb raamatupidamise aastaaruandest või meie poolt auditi käigus saadud teadmistest või tundub muul viisil olevat oluliselt väärkajastatud.

Kui me teeme tehtud töö põhjal järelduse, et muu informatsioon on oluliselt väärkajastatud, oleme kohustatud sellest faktist aru andma. Meil ei ole sellega seoses millegi kohta aru anda.

Juhtkonna ja nende, kelle ülesandeks on valitsemine, kohustused seoses raamatupidamise aastaaruandega

Juhtkond vastutab raamatupidamise aastaaruande koostamise ja õiglase esitamise eest kooskõlas Eesti finantsaruandluse standardiga ja sellise sisekontrolli eest, nagu juhtkond peab vajalikuks, et võimaldada kas pettusest või veast tulenevate olulistel väärkajastamisteta raamatupidamise aastaaruande koostamist.

Raamatupidamise aastaaruande koostamisel on juhtkond kohustatud hindama liidu suutlikkust jätkata jätkuvalt tegutsevana, esitama infot, kui see on asjakohane, tegevuse jätkuvusega seotud asjaolude kohta ja kasutama tegevuse jätkuvuse arvestuse alusprintsipi, välja arvatud juhul, kui juhtkond kavatseb kas liidu likvideerida või tegevuse lõpetada või tal puudub sellele realistlik alternatiiv.

Need, kelle ülesandeks on valitsemine, vastutavad liidu raamatupidamise aruandlusprotsessi üle järelevalve teostamise eest.

Vandeauditori kohustused seoses raamatupidamise aastaaruande auditiga

Meie eesmärk on saada põhjendatud kindlus selle kohta, kas raamatupidamise aastaaruanne tervikuna on kas pettusest või veast tulenevate olulistel väärkajastamisteta, ja anda välja vandeauditori aruanne, mis sisaldab meie arvamust. Põhjendatud kindlus on kõrgetasemeline kindlus, kuid see ei taga, et olulise väärkajastamise eksisteerimisel see kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega (Eesti) läbiviidud auditi käigus alati avastatakse. Väärkajastamised võivad tuleneda pettusest või veast ja neid peetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult eeldada, et need võivad üksikult või koos mõjutada majanduslikke otsuseid, mida kasutajad raamatupidamise aastaaruande alusel teevad.

Kasutame auditeerides vastavalt rahvusvaheliste auditeerimise standarditele (Eesti) kutsealast otsustust ja säilitame kutsealase skeptitsismi kogu auditi käigus. Me teeme ka järgmist:

- teeme kindlaks ja hindame raamatupidamise aastaaruande kas pettusest või veast tuleneva olulise väärkajastamise riskid, kavandame ja teostame auditiprotseduuriid vastuseks nendele riskidele ning hangime piisava ja asjakohase auditi tõendusmaterjali, mis on aluseks meie arvamusel. Pettusest tuleneva olulise väärkajastamise mitteavastamise risk on suurem kui veast tuleneva väärkajastamise puhul, sest pettus võib tähendada salakokkulepet, võltsimist, info esitamata jätmist, vääresitiste tegemist või sisekontrolli eiramist;
- omandame arusaamise auditi puhul asjassepuutuvast sisekontrollist, et kavandada nendes tingimustes asjakohaseid auditiprotseduure, kuid mitte arvamusel avaldamiseks liidu sisekontrolli tulemuslikkuse kohta;
- hindame kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasust ning juhtkonna arvestushinnangute ja nendega seoses avalikustatud info põhjendatust;
- teeme järelduse juhtkonna poolt tegevuse jätkuvuse arvestuse alusprintsipi kasutamise asjakohasuse kohta ja saadud auditi tõendusmaterjali põhjal selle kohta, kas esineb olulist ebakindlust sündmuste või tingimuste suhtes, mis võivad tekitada märkimisväärselt kahtlust liidu suutlikkuses jätkata jätkuvalt tegutsevana. Kui me teeme järelduse, et eksisteerib oluline ebakindlus, oleme kohustatud juhtima vandeauditori aruandes tähelepanu raamatupidamise aastaaruandes selle kohta avalikustatud infole või kui avalikustatud info on ebapiisav, siis modifitseerima oma arvamust. Meie järeldused põhinevad vandeauditori aruande kuupäevani saadud auditi tõendusmaterjalil. Tulevased sündmused või tingimused võivad siiski kahjustada liidu suutlikkust jätkata jätkuvalt tegutsevana;
- hindame raamatupidamise aastaaruande üldist esitusviisi, struktuuri ja sisu, sealhulgas avalikustatud informatsiooni, ning seda, kas raamatupidamise aastaaruanne esitab aluseks olevaid tehinguid ja sündmusi viisil, millega saavutatakse õiglane esitusviis.

Me vahetame nendega, kelle ülesandeks on valitsemine, infot muu hulgas auditi planeeritud ulatuse ja ajastuse ning märkimisväärsete auditi tähelepanekute kohta, sealhulgas mis tahes sisekontrolli märkimisväärsete puuduste kohta, mille oleme tuvastanud auditi käigus.

/digitaalselt allkirjastatud/
Monika Karniol
Vandeauditori number 272

OÜ Loodi Finantsid
Audiitorettevõtja tegevusloa number 276
Kiriku tee 16, Maaritsa küla, Kanepi vald, Põlva maakond, 63417

05.03.2019

Audiitorite digitaalallkirjad

Eesti Kaitsetööstuse Liit (registrikood: 80282573) 01.01.2018 - 31.12.2018 majandusaasta aruandele lisatud audiitori aruande on digitaalselt allkirjastanud:

Allkirjastaja nimi	Allkirjastaja roll	Allkirja andmise aeg
MONIKA KARNIOL	Vandeaudiitor	05.03.2019

Tegevusalad

Tegevusala	EMTAK kood	Põhitegevusala
Muude ettevõtjate ja tööandjate organisatsioonide tegevus	94119	Jah

Sidevahendid

Liik	Sisu
Mobiiltelefon	+372 56483446
E-posti aadress	info@defence.ee
Veebilehe aadress	www.defence.ee